157 20. des. **Brjef landshöfðingja** *til beggja amtmanna* **um heimsending útlendra skipbrotsmanna.** (Ágrip) — Með brjefi þessu var lagt fyrir báða amtmenn, að leiða á ný athygli lögreglustjóranna að brjefi landshöfðingja, dags. 10. ágúst 1894, svo hljóðandi:

Út af því, að skipshöfn, sem strandað hafði við Ísland, hafði tekið far með einu af skipum hins sameinaða gufuskipafjelags, án þess að skipstjóra væri áður með brjefi frá hlutaðeigandi sýslumanni eða á annan hátt gjört aðvart um, að ferðin ætti að borgast af ríkissjóði, og þá eptir taksta þeim, sem settur er í tilskip. 17. maí 1893, hefur athygli utanríkisstjórnar ríkisins leiðst að því, að æskilegt sje, að sýslumönnum á Íslandi sje bæði að því er þetta atriði snertir og yfir höfuð gefnar nánari fyrirskipanir um, hvað ætlazt er til að þeir gjöri, þegi

---

num í Barðastrandarsýslu, að byrjað væri að veita Þórði og hyski hans styrk, fyr en með brjefi, dags. 26. maí 1888, þá hefur talsverður dráttur á tilkynningunni átt sjer stað, sem ætti að hafa þá afleiðing, að Ísafjarðarkaupstaður hefði fyrirgjört rjetti sínum til endurgjalds á framlögum sínum, ef þær sjerstöku kringumstæður eigi væru fyrir hendi, sem rjettlættu drátt þennan. Þótt nú svo sje, að Þórður Gunnlaugsson hafi haft reikning Ísafjarðarkaupstaðar með sjer, þegar hann kom heim í Rauðasandshrepp sumarið eða vorið 1887, þá rjettlætir þetta að vísu eigi dráttinn, en öðru máli er að gegna um hið fyrsta áminnsta brjef eða ávísun 12 apríl 1887. Að vísu hefur þetta brjef glatazt á Ísafirði, og skjöl og bækur hreppsnefndarinnar í Rauðasandshreppi hafa farizt í eldsvoða á vetrinum 1892, svo eigi hefur orðið uppvíst innihald brjefsins, en af því leiddi samt það, að Ísafjarðarkaupstað greiddust 110 kr. frá Rauðasandshreppi, og í brjefi nefndarinnar 20. nóvbr. 1888, til yðar, er eigi annað að sjá, en að hreppsnefndin álíti þessar 110 kr. greiddar upp í kröfu kaupstaðarins út af framfærslu Þórðar. Nefndin fer svo að vísu að hreifa því í brjefi sínu til yðar, 22. jan. 1890, að fá þessar 110 kr. endurborgaðar, og krefst þess svo beinlínis í brjefi sínu til yðar, 16. apríl 1890, en í því brjefi færir nefndin eigi til aðrar ástæður en þær, að það sje helzt að álíta, að nefndin hafi með ávísun sinni meint, að þessar 110 kr. ættu að geymast í bæjarsjóði Ísafjarðarkaupstaðar, í stað þess að borga með þeim skuld Þórðar Gunnlaugssonar, »þótt ávísunin kunni að hafa verið stíluð á þá leið«, enda játar nefndin, að sjer áður hafi alls eigi verið ókunnugt um ástæður Þórðar, þótt hvorki tilkynning um veikindi hans nje reikningur yfir veittan styrk væri kominn. Loksins segir svo hreppsnefndin í brjefi sínu 13. maí þ. á., að hún muni 12. apríl 1887 hafa ráðgjört, að optnefndar 110 kr. skyldu ganga upp í hinn veitta sveitarstyrk, ef Þórður væri sveitlægur í Rauðasandshreppi, en að hann sje það, er alveg efalaust mál, og mótmæli nefndarinnar í nefndu brjefi hjer að lútandi þýðingarlaus.

Amtið getur því eigi komizt að annari niðurstöðu, en að greiðsla þessara 110 kr. og játning hreppsnefndarinnar gjöri það að verkum, að dráttur inn á hinni formlegu tilkynningu geti eigi svipt Ísafjarðarkaupstað rjetti til endurgjalds á framlögum hans með Þórði Gunnlaugssyni og hyski hans á tímabilinu frá 8. jan. til 16. apríl 1887, og þótt finna megi að ýmsum þeim veitingum, sem taldar eru í reikningi Ísafjarðarkaupstaðar yfir hinn veitta sveitarstyrk, undir almennum kringumstæðum, þá fær amtið eigi betur sjeð, en að vottorð hjeraðslæknisins á Ísafirði, sem fylgir með málinu, sýni, að ónauðsynlegur styrkur hafi eigi verið veittur eða of mikill eptir ástandinu á heimili Þórðar.

Samkvæmt framanrituðu er því hjer með úrskurðað, að Þórður Gunnlaugsson sje sveitlægur í Rauðasandshreppi og að hreppurinn skuli endurgjalda Ísafjarðarkaupstað það, sem eptir stendur af framfærslu- og sjúkdómslegustyrk þeim, sem veittur var Þórði á fyrra hluta ársins 1887, 113 kr. 84 a.

Jafnframt því þjónustusamlega að tjá yður þetta, yður til leiðbeiningar og bintingar fyrir hreppsnefndinni í Rauðasandshreppi, skal jeg skora á yður, að annast um, að hreppsnefndin greiði þessa upphæð sem fyrst.

ar svo ber undir, til þess að fullnægt verði skyldu hins danska ríkis til að senda heim sjómenn. 157 20. des.

Ráðgjafinn fyrir Ísland telur það sjálfsagt, að störf þau til heimsendingar á sjómönnum, sem erlendis hvíla á hinum dönsku konsúlum, sje á Íslandi falin sýslumönnunum á hendur, samkvæmt því sem hingað til hefur átt sjer stað, og skal jeg því samkvæmt fyrirlagi hans þjónustusaml. skora á yður, herra amtmaður, að leggja fyrir alla lögreglustjóra í ömtum yðar, að kynna sjer fyrirmæli 66. og 98. sbr. 313. gr. í hinum dönsku sjólögum frá 1. april 1892, og jafnframt sjerstaklega leiða athygli þeirra að eptirfylgjandi atriðum:

1. Að reglur sjólaganna um heimsending á kostnað ríkisins gildi að eins um sjómenn af *dönsku* þjóðerni, sem ráðnir eru á danskt skip.

2. Að rjetturinn til ókeypis heimferðar er ekki bundinn við fátækt hlutaðeiganda, en að það á hinn bóginn

3. er skilyrði fyrir rjettinum, að ekki sje hægt að útvega sjómanninum starfa, sams konar eins og þann, er hann var ráðinn til, annaðhvort á dönsku eða norsku eða sænsku skipi, sem fara á til hafnar í Danmörku eða annarar hafnar, sem auðvelt er að senda hann frá heim.

4. Að skipstjóri á heimting á, að honum sje útborgaður farareyrir fyrirfram, ef hann getur fengið ferð með dönsku skipi, en upphæð farareyrisins ákveðst með tilliti til kgl. tilsk. 17. maí 1893.

5. Að hásetarnir aptur á móti ekki geta heimtað, að þeim sje borgaður farareyrir, en verða að hlýta ráðstöfun yfirvaldanna að því er flutninginn snertir.

6. Að gæta ber hæfilegrar sparsemi við heimsending danskra skipshafna, og á að taka heldur far með dönskum skipum, ef auðið er, og nokkuð getur sparazt við það (sbr. tilsk. 17. maí 1893).

7. Að lögreglustjóra beri, þegar hann sendir strandmenn með dönsku skipi, að fá þeim brjef til skipstjórans á því skipi, með áskorun til hans um, að taka við þeim samkvæmt 34. gr. sjólaganna 1. april 1892 og tilskipun 17. maí 1893.

Jafnframt skal jeg biðja yður að minna lögreglustjórana á það, að ríkissjóði beri engin skylda til að styrkja eða senda heim útlenda sjómenn, nema til sjeu þar að lútandi ríkjasamningar, en þeir eru til að því er snertir bágstadda sænska, norska, þýzka, enska og ítalska sjómenn, sem ráðnir eru á danskt skip.

Brjef landshöfðingja *til beggja amtmanna* **um umsjón og fjárhald kirkna.** — Með því að síðasta alþingi hefur ályktað að skora enn af nýju á landsstjórnina, að leita samninga við hlutaðeigandi söfnuði samkvæmt lögum 27. febr. 1880 um það, með hverjum kjörum þeir vilja taka að sjer umsjón og fjárhald kirkna þeirra, er landssjóður á, og sjeu undirtektir safnaðanna síðan lagðar fyrir alþingi 1897, þá skal jeg þjónustusamlega leggja fyrir yður, herra amtmaður, að gjöra nauðsynlegar ráðstafanir til þess, á þann hátt, sem fyrirskipað er í lögum um 158 21. des.